

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din (za ino-
zemstvo: 210 din), za 1/4 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din, Tedenska
izdaja za celo leto 50 din,
Plaća in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek,
sredo in petek

Ljubljana, sreda 21. junija 1939

Cena posamezni številki din 1.50

Pospoševanje gospodarstva

Da bi se povečal izvoz naših pridelkov, našega lesa in živine, se je ustanovil zavod za pospoševanje izvoza. Nikakor nočemo reči, da gospodje pri zavodu ne bi imeli resne volje, da svojo nalogo tudi v resnicu dobro izvrše. Toda prav redki so tisti izvozniki, ki bi bili z delom zavoda res zadovoljni. Tako tožijo naši sadni izvozniki, da morajo sedaj plačevati posebne takse. Zavodu za izvoz sadja, da pa nimajo nobene prave pomoči od njega. Če zastane izvoz, si morajo pomagati sami. Čeprav ponavljajo že leta in leta, da bi se morale zboljšati telefonske zveze izvoznih sadnih tržišč s tujino, se to vendar ne zgodi in nič se ne čuti, da bi se zavod za te telefonske zveze kaj potegoval. Niti z informacijami ne more postreči zavod izvoznikom. Da bi zavod dajal informacije o stanju na tujih trgih, da bi informiral izvoznike o solidnosti tujih firm, da bi jim postregel z drugimi informacijami, vse to so čisto nedosegljive stvari. Informacije, ki jih daje zavod, so navadno tako stare, da so jih časopisi že objavili. Saj se celo o razdelitvi kontingentov za izvoz živine izve šele takrat, ko se živila že izvaja.

Sedaj se napoveduje ustanovitev zavoda za proučevanje gospodarstva in konjunkture. V drugih državah imajo takšne zavode že davno in s tem je tudi podan razlog za ustanovitev podobnega zavoda pri nas. Kljub temu pa imamo prav malo vere v uspešnost delovanja novega zavoda.

Ce bo namen zavoda le ta, da zbira razne statistične podatke, potem bo to sicer za sestavljanje raznih člankov zelo koristno, gospodarstvo pa bo imelo od tega bore malo. Kajti gospodarstvo danes ne potrebuje nobenega teoretičiranja, ono potrebuje praktičnega dela, ki bi olajšalo njegovo delo in njegovo poslovanje.

Gospodarstvo danes ne potrebuje prav nobene instance, ki bi šele proučevala vzroke, zakaj se ne razvija v začelenem obsegu naš izvoz, zakaj ima težkoče naš uvoz in zakaj ne napreduje naše gospodarstvo, kar bi bilo potrebno. Za gospodarstvo in za praktične gospodarske ljudi to proučevanje ni potrebno iz enostavnega razloga, ker so naše gospodarske institucije že davno in po večkrat povedale vse vzroke in povedale tudi poto, kako se morejo vse te ovire odpraviti.

Ce se želi, da se poveča naš izvoz lesa v neklixinske države, potem ni prav nič treba dosti razpravljati, temveč storiti je treba to, kar so predlagale naše lesne organizacije. Pustiti je treba izvoznikom, da svobodno razpolagajo s svojimi devizami, znižati je treba železniško prevozno in storiti je treba vse to, kar je bilo že nešteto-krat predlagano.

In podobno je z vsemi drugimi vprašanjami. Centrala industrijskih korporacij je na svojem zadnjem občnem zboru naravnost v podrobnostih povedala, kaj je treba vse storiti za razvoj naše industrije. Trgovci so v spomenicah, na svojih kongresih in preteklo nedeljo zopet na občnem zboru v Murski Soboti popolnoma konkretno povedali, kaj je treba storiti, da se naša zunanja ko notranja trgovina

zboljša. Prav nič ni zato treba, da bi sedaj kdo šele začel proučevati, kako pomagati industriji in trgovini, temveč treba je izvršiti to, kar organizacije industrialcev in trgovcev predlagajo. Ne potrebujemo besed o pospoševanju, tem-

več potrebujemo dejanja, s katerimi se res pospošuje gospodarstvo.

Vsi ti novi zavodi, ki smo jih dobili in ki jih bomo še dobili, diše tako zelo po birokratičnosti, da je čisto izključeno, da bi mogli biti gospodarstvu v pravo korist.

Zato je škoda denarja za vse te birokratične ustanove in mnogo ceneje ter koristnejše je, če se poslušajo predlogi gospodarskih organizacij in ti predlogi potem tudi izvajajo. Samo na ta način se more v resnici pospoševati gospodarstvo.

Janko Lavrič, Pariz:

Propad Češkoslovaške in jugoslovanski hmelj

Par mesecev pred novo hmeljsko sezijo smo in kakor vedno ob tem času, se zopet začenja ugibanje o novih hmeljskih cenah.

Poleg mnogoštevilnih običajnih faktorjev bo vplival na razvoj hmeljskih cen letos tudi propad bratske Češkoslovaške. Dobro bi bilo, da bi temu dejству že sedaj posvetili vso pozornost. Treba je storiti vse potrebno, da se novi položaj izrabi v korist našemu hmeljarstvu in naši Jugoslaviji. Tu gre za milijone v zlatu!

Zivimo v dobi, zaenkrat — in hvala Bogu — samo gospodarskega boja med tako zvanimi demokratskimi in diktatorskimi državami. Državna politika igra zaradi tega boja tudi v zunanjji trgovini

klavne konje, fižol, les, salamo, čeplje, jajca in celulozo. In ravno pri hmelju bi morali zahtevati povračilo carine, ki je bila tukaj zvišana od 70 na 410 francoskih frankov za 100 kg, kar pomeni skor 1/3 blagovne vrednosti! Zaradi te visoke carine je uvoz jugoslovanskega hmelja padel v Franciji od povprečno 2000 metrskih stotov na 200 m. stotov, to je za 90%! — V jeseni so predvidena nova pogajanja med Jugoslavijo in Francijo in dobro bi bilo, da se odločajoči krogri že sedaj opozorijo na gornja dejstva in na možnost, da si sedaj zopet pridobimo francoski trg za naš hmelj. Čim več bomo imeli kupcev, boljše cene bomo dosegli.

Kakor uvodoma omenjeno je se-

danji politični položaj zelo ugoden, da se uvedemo na francoskem trgu. Poljska ima pred nami veliko ugodnost, da lahko uvaža svoj hmelj v kompenzaciji za francoske izdelke, kar v veliki meri vpliva na cene. Pri nas žal take kompenzacije še niso dovoljene, čeprav bi omogočile marsikatero izvozno kupčijo, ker bi potom kompenzacije lahko dosegli v gotovih primerih okrog 20 odstotkov boljšo ceno. Ker torej kompenzacijским kupčijam Poljske ne moremo konkurirati, je treba, da se najde druga pot. In ta pot so izvozne premije, ki nam jih naj plača Francija sama, kakor nam jih že plačuje za les, klavne konje, fižol, čeplje, jajca, salame in celulozo.

Rastoči pomen Kanade

Beg tujega kapitala v Kanado

Obisk angleške kraljevske dvorce Kanadi je znatno dvignil zanimanje za Kanado, ki je danes ena redkih držav absolutne prosperitete. Kako silno raste pomen Kanade za svetovno industrijo, a tudi za britansko oboroževanje, kaže članek praškega lista »Der neue Tag«, iz katerega posnemamo naslednje podatke:

Od kralice Viktorije je veljal prvi izvenevropski obisk angleškega kralja Indiji, kjer si je v Delphiju posadil indijsko cesarsko krono na glavo. Sedaj se je v konzervativni Angliji prvič prelomila tradicija in prvi obisk ni veljal Indiji, zakladnici britanskega imperija, temveč Kanadi, ki je danes prekosila Indijo po pomenu.

Kanada je dvakrat tako velika kraljica Indija, za eno četrtnino večja od Avstralije ter tvori eno četrtnino vse površine britanskega imperija. Po prebivalstvu je mnogo manj pomembna, saj šteje njen prebivalstvo le 1/4 britanskega imperija. Zato pa tem bolj raste njen gospodarski pomen.

Državni dohodki Kanade so se v zadnjih 40 letih podesetorili in znašajo danes že 517 milijonov dolarjev.

Narodni dohodek je znašal lani 3 in pol milijarde dolarjev ali na glavo prebivalca 320 dolarjev. (Zvezni otrok in celo Eskimo na robu Ledenega morja je imel okoli 16.000 din letnega dohodka.)

Glavno bogastvo Kanade je še vedno v njeni agrarni proizvodnji. Od deželnih pridelkov je zopet pšenica najvažnejša. Les in tiskarski papir tvorita tretjino kanadskega izvoza. Nato sledi kovinarne in rude. Skupno ima Kanada 20 raznih kovinskih in 30 različnih industrijskih rud ter 4 vrste surove nafte ali petroleja. Vendor petrolej mora Kanada še uvažati; geologi pa že napovedujejo odkritje novih vrelcev. Sedanja ležišča

izkorišča družba »Canadian Eagle«, ki je družba Shell-koncerna.

Med kovinami so poleg zlata, srebra in platine posebno važne redke kovine thorium, vadium, selen in uran. Glavno kovinsko bogastvo Kanade pa predstavljajo l. 1865. odkrita ležišča niklja v Ontariu. Nekateri ljudje v Ottawa pravijo, da ima predsednik mednarodne kanadske družbe za niklje Mr. Stanley mnogo več besede ko pa kanadski ministrski predsednik.

V tem svetovnem trstu niklja je močno udeležen angleški kemični trust, največ besede pa imajo Morgan in ameriški kemični kralji iz hiše Dupont de Nemours. Kakor pri niklju, tako je Kanada v drugih ozirih most med ameriškim in britanskim imperijem, istočasno pa tudi arena najbolj ostre medsebojne konkurenčne borbe.

Te borbe delajo ravno sedaj Londonu velike skrbi, a tudi sedanju generalnemu guvernerju lordu Tweedsmuiru, potomcu starodavne škotske plemiške rodbine.

Vendor pa obvlada po izjavi nemškega lista guverner položaj, posebno uspešno pa zastopa angleške interese finančni minister Charles Dunning. Njegova zasluga je, da se kanadske državne finance stalno zboljujejo in da napreduje prosperiteta v deželi.

V zadnjem poldrugem letu je postal Kanada pravi paradiž za Evropo pobegli kapital, kar je znal zelo spretno pospeševati predsednik kanadskega združenja bank Mr. Beatty. Posrečilo se mu je, da je močan del iz Evrope pobeglega kapitala kanaliziral v Kanado ter zlasti dosegel, da so prestrašeni kapitalisti iz Nizozemske, Belgije, Francije in Švice naložili svoj denar v kanadske vrednostne papirje.

Posebno pomembno za Kanado pa je, da se je instaliral v Ka-

nadi evropski oborožitveni kapital. Anglija premešča v vedno večji meri znatne dele svoje oborožitvene industrije v Kanado, da ni ta več samo žitna zakladnica Anglije, temveč tudi glavni arzenal Anglije za orožje. A tudi druge države ustanavljajo v Kanadi svoje tovarne za orožje.

Nekaj tednov pred obiskom kralja Jurija VI. je prišel v Kanado drug gospod, ki je potoval skozi deželo brez vseh svečanosti, zato pa s tem bolj polno denarnico. Bil je to vodilni magnat francoske oboroževalne industrije, ki je ravnokar prodal svoje deleže pri Škodi in ki je sedaj iskal deželo, kjer bi bile tovarne varne pred bombnimi napadi.

Tako se kopči v Kanadi tuji kapital v velikanskih količinah ter ustvarja novo prosperitet, ki se je itak že začela zaradi vedno večjega izvoza pšenice, lesa, papirja, niklja, zlata, platine, radija itd. Sedaj pa je še oboroževalna industrija povečala to prosperitet.

Tako je postala Kanada za demokratske države največja žitnica, arzenal za orožje in surovine ter njih bančni tresor. Najvažnejša rezervna pozicija za demokratske države je danes — Kanada.

Pred ustanovitvijo italijansko-jugoslovanske zbornice

V Beogradu se je sestal akcijski odbor za ustanovitev italijansko-jugoslovanske zbornice v vseh večjih mestih Jugoslavije. Na čelu akcijskoga odbora je beograjski župan Vladislav Ilić, ki je izdal na vse zbornice v Jugoslaviji poziv, da vstopijo v novo zbornico. V svojem pozivu pravi, da okrepitev gospodarskih zvez med Jugoslavijo in Italijo ni nikakva umetna odredba, temveč naravna posledica potreb gospodarstev obeh držav. Zaradi vedno večjega dirigiranja gospodarstva pa nastajajo v mednarodni trgovini težave, ki tudi ovirajo, da bi se naši gospodarski odnosa z Italijo normalno razvijali. Zato je nujno potrebno, da bi gospodarski ljudje sodelovali pri sklepaju trgovinskih pogodb med obeh državama. Zaradi vedno večjega dirigiranja gospodarstva pa nastajajo v mednarodni trgovini težave, ki tudi ovirajo, da bi se naši gospodarski odnosi z Italijo normalno razvijali. Zato je nujno potrebno, da bi gospodarski ljudje sodelovali pri sklepaju trgovinskih pogodb med obeh državama.

To pa more najbolje izvesti italijansko-jugoslovansko zbornico. Za ustanovitev te zbornice so se izrekli tako jugoslovanski kot italijanski pridobitniki.

Uredba o ustanovitvji zavoda za proučevanje gospodarstva je izdelana

Ministrstvo za trgovino in industrijo je izdelalo uredbo o ustanovitvji zavoda za proučevanje gospodarstva oziroma za proučevanje konjunkture. Uredba je bila že poslana ministrskemu svetu v odbritev ter se pričakuje, da bo v najkrajšem času tudi objavljena.

Po tej uredbi bo novi zavod pod direktno kontrolo ministrstva. Nalogi zavoda bo, da določi smer naše gospodarske politike. Kakor poroča »Jugoslov. Kurir«, bo na čelu zavoda znani gospodarski strokovnjak in v bistvu narodni poslanec, ki ima baje tudi veliko znanstveno reputacijo. Pri zavodu se namerava nastaviti večje število naših znanih delavcev na polju gospodarske politike. Upajmo, da se bodo vse lepe napovedi in nade izkazale kot utemeljene.

Poročilo o občnem zboru
Zveze trg. združenj

ter o slavnostni otvoritvi Trgovskega doma v Murski Soboti objavimo v petek, v tedenski številki.

Pomanjkanje opeke

V zadnjem času se je začela opeka zelo izvažati iz Jugoslavije v Avstrijo. Nemci plačujejo opeko zelo dobro, kar pa ima za naše gospodarstvo prav neprijetne posledice, kakor je bilo ugotovljeno na zadnjem občnem zboru Kmetijske družbe. Zaradi izvoza opeke je namreč začelo pri nas opeke primanjkovati, kar je sedaj v času stavbene sezone še zlasti neprijetno. Poleg tega se je opeka tudi znatno podražila, kar ovira gradbeno dejavnost. Zato je povsem upravičena zahteva Kmetijske družbe, da se dovoli v klirinške države izvoz vseh predmetov le tedaj, kadar ne trpimo mi pomanjkanja na teh predmetih.

Za poglobitev gospodarskih zvez med Jugoslavijo in Francijo

V Parizu se je osnoval »Bureau d'Etudes économiques franco-yougoslaves«, katerega poslovanje in delo je namenjeno poglobitvi gospodarskih stikov med Francijo in Jugoslavijo. Omenjeni zavod ima svojega zastopnika tudi v Beogradu, katerega naslov je: M. P. Pečnović, Beograd, Terazije št. 16. Tako zavod kakor tudi njegov zastopnik v Beogradu sta našim uvoznikom in izvoznikom z vsemi potrebnimi informacijami brezplačno in stalno na razpolago. Naslov biroja je: Paris — 1, rue Volney (2ème). Opozorjam vse intereseante, ki iščejo gospodarskih stikov s Francijo ali ki želijo kakršne koli informacije glede izvoza v Francijo, naj se obrnejo ali neposredno na omenjeni biro ali pa na njegovega zastopnika Pečnoviča v Beogradu.

Naše terjatve proti Nemčiji znatno narasle

Naše terjatve proti Nemčiji so po zadnjem izkazu narasle za 39,1 milijona din, padle pa so za 14,6 milijona Kč naše terjatve proti Češko-Moravski.

Po izkazu Narodne banke z dne 15. junija se je stanje naših klijingov spremenilo takole (vse številke v milijonih dotične valute):

Aktivni klijingi:	15. 6.	8. 6.
Bolgarska din	1,33	1,41
Nemčija RM	18,49	15,75
Turčija din	16,27	17,02
Češko-Moravska K	10,10	24,74
Španija pezet	2,93	2,93

Pasivni klijingi:		
Belgia belg	1,83	1,84
Bolgarska din	0,95	0,96
Italija din	38,54	33,70
Madžarska din	2,73	2,80
Poljska din	16,87	17,00
Romunija din	6,84	5,18
Švica šv. fr.	1,70	1,73

Konkurzi - poravnave

Poravnalni postopek na predlog lesnega trgovca Viktorja Gornika v Zbelovem pri Poljčanah se ustavlja ter se uvaja konkurz o premoženju Viktorja Gornika. Konkurzni sodnik Andrej Levstek, upravitelj konkurzne mase odvetnik Humer v Slov. Konjicah. Terjatve se morajo priglasiti do 10. avgusta. Prvi zbor upnikov dne 27. junija pri okrajnem sodišču v Slov. Konjicah.

Končano je poravnalno postopek trgovca Huberta Komauerja v Mariboru in Izidorja Fincija v Mariboru.

Konkurz o premoženju zapuščene po pok. Franciški Pečar iz Črnuč se odpravlja, ker se je sklenila prisilna poravnava.

Delajte za napredok trgovskih organizacij!

Prednosti trgovine z Anglijo

Iz referata dr. Julija Mogana na plenarni seji Jugoslov.-britanske trg. zbornice v Ljubljani

Ne le iz deviznih razlogov, temveč tudi zaradi naše gospodarske in trgovinske neodvisnosti je velike važnosti, da se naša trgovina z Vel. Britanijo poveča. Zato smo tudi za potrebitno, da posvemo delovanju Jugoslovansko-britanskih zbornic v Zagrebu in Beogradu največjo pozornost in za to smo tudi obširno poročali o zadnji plenarni seji zagrebške zbornice v Ljubljani. Da svoje poročilo popolnoma dopolnimo, objavljamo v naslednjem še referat dr. Mogana, ki je med drugim izvajal:

Londonska trgovinska zbornica je poslala lani svojega funkcionarja g. Stevensa, da nam pomaga pri organizaciji jugoslovansko-britanske trg. zbornice. Ko je g. Stevens izvršil svojo nalogo, je pri poslovni večerji dejal neki udeleženec, da je nova zbornica največje društvo v Jugoslaviji, ker pripada temu društvu prav za prav vsak Jugoslovan, ker je pač vsak Jugoslovan prijatelj Anglije. In to je tudi res! Od mnogih globokih in tehnih razlogov za naše simpatije do Vel. Britanije in Angležev naj navedem zlasti tri razlage.

Prvi je: Danes se zelo napada demokracija. Pa naj bo že kakor koli, treba reči, da je demokracija danes identična s svobodo vsakega državljanega, ki pa seveda ni nemejena, temveč mora spoštovati individualnost vsakega državljanega. Boljšega družabnega in državnega reda ljudje do danes še niso odkrili. Prav gotovo pa tudi ne boljšega, kakor je v velikem britanskem imperiju. Zato je tudi demokratsko čestovanje prva krepka vez med Veliko Britanijo in Jugoslavijo.

Drugi pa je: fair play, solidnost in poštenje. Kje so še te čednosti bolj v veljavi kakor v združeni kraljevini? S kom je bolj prijetno poslovali ko z Angležem? Kje se more človek bolj zanesti na dano besedo kakor v Angliji? To je največja angleška sila! To je sila, ki izvira iz angleškega poštenja in česar se Angleži tudi zavedajo. Tako pravi Shakespeare: Ne bojim se vaših groženj, ker sem s poštenjeto tako zelo oborožen, da gredo vaše grožnje mimo mene ko prazen veter, ki se me ne tiče.

Dr. Mogan je nadalje omenil, da je dejal delegatu londonske trg. zbornice, ko ga je seznanjal z našimi razmerami, da se bo prepričal, da vodijo tudi naša podjetja, naše banke pošteni ljudje in da je tudi pri nas fair play temeljno geslo in da pri nas dana beseda velja. Ko je g. Stevens svojo nalogo dokončal, ga je vprašal, če se je prepričal o resničnosti njegovih besed in iskreno ter odločno je na to vprašanje pritrdir. Ni bila to sama prazna vlijudnost.

Tretji razlog je: izvrstna kakovost angleškega blaga. Angleški proizvodi se pri nas najbolj cenijo. Angleško suknjo, angleški kroji, angleške ladje itd., vse to je na prvem mestu.

Jasno pa je, da moremo kupovati vse to blago le, če se najde primeren korelat v izvozu Jugoslavije v Vel. Britanijo. Tu moramo apelirati na Angleže, da na to ne pozabijo. Ne zahtevamo od njih nič zastonj ali v dar, v skupnem interesu pa je treba opozoriti na naslednje:

Gospodarske zveze med Vel. Britanijo in Jugoslavijo so še precej slabe, zlasti z ozirom na to, kakor bi po naši želji morale biti. Za okrepitev teh zvez so morda potrebne investicije in žrtve, toda te bi donašale bogate plodove. Naj Anglia pomaga, da se poveča uvoz iz Jugoslavije in potem se bo dvignil tudi angleški izvoz v Jugoslavijo. Predvsem pa bi se moral znižati carina na jugoslovan-

sko blago in znižati bi se morala tudi prevoznina iz Jugoslavije v Anglijo, ker je sedaj prav posebno draga.

V Jugoslaviji je investiranega mnogo angleškega kapitala, in sicer zelo ugodno in lukrativno. Priporočati je treba zbornici, da vpliva za nadaljnje investicije, ki bi se po vsej verjetnosti enako dobro obrestovalo. Zlasti nam je potreben angleški kapital za pristopniča, ceste, vodne centrale in podobno.

Kakor imajo druge države svoje paviljone na velesejmih v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, tako bi jih morala imeti tudi Vel. Britanija. Zlasti se tudi občuti pomanjkanje periodičnih razstav angleškega blaga.

Agenti in potniki angleških firm bi morali nadalje večkrat obiskati našo državo in ponujati angleško blago.

V velikem delu Vel. Britanije so tudi že znane naravne lepote Slovenije, Dalmacije, Bosne in Južne Srbije, njih sonce, morje, z večnim snegom pokriti vrhovi gora, pestre narodne noše, prijazen in zanimiv narod, ceneno živiljenje in tudi že zadosten konfor, da bi mogli angleški turisti v večjem številu obiskovati naše kraje.

Pa še marsikaj drugega bi se moglo storiti za okrepitev zvez med Jugoslavijo in Vel. Britanijo.

Potrebno je, da Angleži več sto-

re za okrepitev gospodarskih zvez z Jugoslavijo! Morda bodo imeli prvi hip vtis, da se od njih zahtevajo oz. pričakujejo žrtve, toda kmalu se bodo prepričali, da so bile žrtve le plodne investicije. Poleg tega pa bi s tem utrdili gospodarsko neodvisnost Jugoslavije, ki je tudi Angliji zaželena. Naši gospodarski ljudje pa se bodo potrudili, da se bodo odpravile ali pa vsaj ublažile težkoče, ki so znane tudi Angležem in ki otežkujejo izmenjavo blaga ter investicije. Seveda pa je uspeh tega prijedavanja odvisen od zaloge deviz, s katerimi Jugoslavija razpolaga.

Ustanovitev obeh zbornic v Beogradu in Zagrebu je pokazala veliko zanimanje Jugoslovanov za trgovino z Vel. Britanijo. To razpoloženje je treba izkoristiti, in sicer navzlie burnim časom, morda pa ravno zaradi njih. A tudi takoj!

Svoja izvajanja je zaključil dr. Mogan z besedami:

»V nekem angleškem časopisu sem čital naslednjo anekdot:«

Ravnatelj restorana reče nekemu gostu: Na glasu smo zaradi svojih polžev.

Gost: Da, res je! Eden mi ravno streže.

Naj se v tem tempu ne razvijajo gospodarski odnosi med Anglijo in Jugoslavijo, temveč tako mi v Jugoslaviji, kakor tudi Angleži v Vel. Britaniji moramo storiti vse, da se naše gospodarske zveze čim prej in čim popolneje razvijejo.

Težave nemških železnic

Železnice Reicha se lahko imenujejo največje prometno podjetje na svetu. Dosegle so sedaj kritično dobo svojega delovanja; vojaške operacije proti Avstriji in Češki so jim naložile veliko preizkušnjo. Njihova kapaciteta je bila za mnogo preobložena, deloma z vojaškimi gibanji, pa tudi z gradnjami, posebno s konstrukcijo utrd. Rezultat je bila dezorganizacija, močno pomanjkanje vozov, velike zamude in nesreče. Včasih je vozov tako primanjkovalo, da je bila preskrba mest s kurivom ogrožena. »Reichsbahn« bo mogla le malo svojih potrebnih investicij izvršiti iz lastnih dohodkov, tako da se pričakuje jeseni že železniško posojilo 750 milij. RM. Ne najmanjji izdatek železnice so plačila državi. Plačati mora 3% na davek na čisti dobiček pod 4000 milijon RM in 9% na davek na čisti dobiček nad 4000 milij. RM. V celoti je plačala lani državni blagajni 480'1 milijona RM (1937. — 412'5 mil. RM), medtem ko železnice v drugih državah pogosto dobivajo še vladne podpore. Kljub svojim težavam pa je zaključila »Reichsbahn« svoje račune 1938. leta s 310'2 milijona RM (lani 295'3 mil. RM) prebitka. Toda pri tem ni bilo predvideno nič za obnovitve in nadomeščanje, tako da ta presek ne pomeni zdravega stanja. Treba je nujno visokih novih investicij in v sedanjem času pomanjkanja delovnih sil in surovin to ne bo lahko delikaten.

Angleška kraljevska dvojica se je vrnila iz Amerike v Evropo ter bo najbrž 22. junija dospela v Evropo.

Ministrski predsednik Daladier je izjavil na seji francoskega senata,

da se bo zgradila nova podmornica,

ki bo popolnoma enaka podmornici

»Phoenix« in ki bo imela tudi ime

pomorske podmornice.

Propagandni minister Goebbels je prišel v Gdansk, kjer je imel velik govor. V svojem govoru je zatrjeval, da Nemčija nikdar ne bo zapustila Gdanska. Pozval je prebivalce Gdanska, da za vedno ostane zvesti Hitlerju.

Listi zelo komentirajo besede nemškega propagandnega ministra Göbbelsa zadnjo nedeljo v Gdansku. Göbbels je dejal: »Gdansk se želi vrneti k Nemčiji. Pričakovati je zato, da bodo nekega dne nastopili dogodki, ki bodo zapadnim velesilom dokazali, kaj hočejo prebivalci Gdanska. Kajti gre za to, če naj nemško mesto Gdansk še nadalje živottari in gospodarsko propada ali pa se razvija v okviru Velike Nemčije. Iz teh besed sklepajo nekateri, da imajo v Berlinu že gotov načrt, kako bi Gdansk prišel pod Nemčijo in bi bili drugi postavljeni pred izvršeno dejstvo.

Odpolane arabskega kralja Ibna Sauda, ki je bil tudi v sestovni vojni nasprotnik Velike Britanije, je prišel v Nemčijo ter bil v Berchtesgaden sprejet od Hitlerja v daljši audienci. Italijanski listi poročajo nadalje, da je sin Ibna Sauda poslal Angliji ultimativno noto, v kateri zahteva takojšnjo rešitev palestinskega vprašanja v smislu arabskih zahtev.

Angleška vlada je imenovana s svojega konzula v Pragi. Vlada utemeljuje to imenovanje s tem, da mora konzul v Pragi izdajati vizume beguncem, ki se mislijo naseliti v Veliki Britaniji. Na interpelacijo v parlamentu pa je dejal drž. podčlanek v zun. ministrstvu Butler, da pomeni to imenovanje dejansko priznanje sedanjega položaja na Češko-Moravskem, ne pa tudi priznanje de jure.

Zadnji predsednik vlade Podkarpatske Rusije Vološin je prišel v Prago, kjer je obiskal protektorja v Neurathu ter predsednika praska vlade Eliaša.

Karel Sidor je odpotoval na svoje novo službeno mesto kot poslanik Slovaške pri Vatikanu.

Politične vesti

Romunski zunanjji minister Gafencu je sprejel v Atenah novinarje ter jim govoril tudi o ev. vstopu Bolgarske v Balkansko zvezo. Dejel je, da so brez temelja vse vesti, ki pravijo, da bi nastala med članicami zveze nesoglasja glede vstopa Bolgarske v Balkansko zvezo. Vse članice so tega mnenja, da nikakor ne gre, da bi bil vstop Bolgarske v Balkansko zvezo odvisen od nekih posebnih pogojev. Bolgarska more vstopiti le brez vseh posebnih pogojev.

Izjava ministra Gafence je načrta v Sofiji zelo slab vtis. Casopisje naglaša, da mora Bolgarska vztrajati pri svojih pogojeh in dokler ti niso izpolnjeni, tudi ne more vstopiti v Balkansko zvezo.

V moskovskih razgovorih med veleposlanikoma Francije in Vel.

papirnatim denarjem namesto denarja, ki ga izdaja Čangkajškova

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 15. junija navaja naslednje izprenembe (vse številke v milijonih dinarjev):

Kovinska podloga se je zvišala za 0,18 na 1.919,22.

Devize izven podlage so padle za 27,8 na 558,77.

Vsota kovanega denara se je zmanjšala za 3,4 na 288,92.

Posojila so se zmanjšala skupno za 17,8 na 1.811,6.

Razna aktiva so padla za 17,3 na 2.099,3.

Obtek bankovev se je znižal za 143,5 na 7.065,26.

Obvezne na pokaz pa so se zvišale za 76,7 na 1.847,1.

Razna pasiva so se zvišala za 0,3 na 263,8.

Celotno kritje se je zvišalo na 27,67%, samo zlato pa na 27,51%.

Obrestna mera je ostala še nadalje neizprenemljena.

Germanizacija čeških bank

Pod tem naslovom piše beograjski »Jugoslovenski Kurir«:

»Reorganizacija čeških bank v Češko-moravskem protektoratu se nadaljuje v pospešenem tempu. Gre za to, da bodo v najkrajšem času vse bančne organizacije bivše Češko-slovaške pod kontrolo nemških bank, da bi se mogle te v primeru potrebe posluževati kapitalom, s katerimi razpolagajo bivše češke banke v tujini. Velikim bankam je bilo predvsem naloženo, da absorbirajo bivša češka podjetja. Tako je »Deutsche Bank« prevzela »Böhmisches Union-Bank«, pri kateri so bili zainteresirani tudi neki belgijski in švicarski bankirji. »Länderbank« spada sedaj pod kontrolo »Dresdner Bank«, ki je sebi zagotovila tudi majoriteto pri Češki ekskontni banki. Banka čeških legionarjev je bila prisiljena, da je spremenila svoja pravila, po katerih ni mogel biti njen delničar nihče, kdo ni bil legionar. Kar se tiče Angleško-češke in Praške kreditne banke, ki sta bili zvezani z neko angleško skupino, a en del delnic je imela bivša češkoslovaška država, sta sedaj prešli v roke nekega konzorcija, v katerem so nemški interesi zelo močno zastopani.«

*
Za predsednika Združenja de-narnih in zavarovalnih zavodov v Sarajevu je bil izvoljen Relja Petrović, direktor Zemaljske banke v Sarajevu. Prejšnji predsednik dr. Kajon je odstopil.

Narodna banka je sporočila v posebni okrožnici, da smejo pooblaščeni zavodi uporabljati devize, ki so jih prejeli na račun domaćih izvoznikov blaga v Švico, in sicer oni del deviz, ki se sme sprovidno prodajati na domaćih borzah, izključno le za plačilo računov domaćih izvoznikov blaga iz Švico. Ce pooblaščeni zavodi ne bi imeli potrebe za svoje komitentno izvozništvo švicarskega blaga, morajo v dveh dneh preostalo količino deviz iz tega vira odstopiti Narodni banki po borznem tečaju.

Skušina nizozemskih finančnikov je baje pripravljena finansirati javna dela v naši državi.

Drž. hip. banka je kupila v Pančevu že lansko jesen večjo hišo z namero, da jo podere in da zgradi na njenem mestu novo in moderno palaco. Sedaj je začela banka to svojo namero izvrševati.

Izdan je bil nov zakon o Reichsbanki. Z njim se je uvedel avtoritativni režim tudi v banki. Tuji ne morejo biti več delničarji Reichsbanke.

Angleška vlada je sklenila, da dovoli Čangajšku novo posojilo 5 milijonov funtov za stabilizacijo kitajske valute.

Zunanja trgovina

Bovoljenja za izvoz 500 vagonov orehovega lesa so se začela izdajati.

Na podlagi novega poljsko-sovjetskega dogovora bo Poljska izvozila do konca leta v Rusijo 900.000 ton premoga, ki je namenjen za leningrajsko industrijo. V zvezi s tem se namerava uvesti redna pomorska zveza med Gdinjo in Leningradom,

Egiptse državne železnice so naročile na Poljskem 10 velikih lokomotiv. To dobavo so doble poljske železnice kljub številnim ponudbam iz drugih držav.

Poljska je v prvih štirih mesecih izvozila povprečno na mesec po 32.000 ton kovinskih izdelkov proti 22.000 tonam v letu 1938. Zlasti se je povečal poljski izvoz v Iran, Rusijo in Turčijo.

Nemčija je v prvih letošnjih štirih mesecih bila udeležena na celotnem madžarskem izvozu z 42,1%, pri izvozu pa s 50,9%. Vrednost madžarskega izvoza v Nemčijo je znašala v tem času 9738, vrednost

nemškega izvoza v Madžarsko pa samo 675 milijona pengov.

»Deutsche Lufthansa« v Berlinu je zvišala svoj delniški kapital od 25 na 50 milijonov RM.

Družba Ford Italiana, ki je imela lani še 541.000 čistega dobička, izkazuje za leto 1938. 128.000 lir izgube.

Zitna korporacija v Italiji je sklenila, da ostanejo cene za pšenico nove žetve neizprenemljene in se bo torej nova pšenica prodajala po 135 do 150 lir za metrski stot.

Turška je prepovedala izvoz mul in oslov. Prepoved se utemeljuje s potrebami narodne obrame.

Promet v gdanskem pristanišču je v maju narastel v primeri z aprilom za 57.276 ton na 644.962 ton. Po uradnih podatkih je udeležen Gdańsk v poljskem izvozu z 31,5%, v poljskem izvozu pa s 16,3% vsega poljskega izvoza oziroma izvoza.

Svetovni pridelek krompirja je bil lani za 6,8% manjši ko 1.1937. in je padel od 1'82 na 1'66 milijarde metrskih stotov. Največ je pridele krompirja Nemčija, namreč 510 (leta 1937. celo 554) milijonov stotov. Na Poljskem je padel donos krompirja za 16% na 337 milijonov, na Češkoslovaškem pa celo za 20% na 70 milijonov stotov.

Kdaj se plača pobotniška taksa

Razsodba državnega sveta

Neki denarni zavod ni jemal od svojih uslužencev pri izdaji mesičnih plač nikakih pobotnic ali potrdil o prejemu plače, temveč je vpisal samo skupni izdatek izplačanih plač v svoje knjige kot izdatek. Finančna oblast pa je bila mnenja, da mora za takšna izplačila obstojati najprej plačilni nalog, nato pa neka listina o izvršenem izplačilu ter je odredila, da mora zavod oz. njegovi nameščenci vendar plačati takso po tar. post.

33. t. t. taksnega zakona ter je zato plačilo izterjalo od zavoda. Zavod je v prepričanju, da ni dolžan plačati te takse, ker ne izdaja plače proti potrdilu, niti po seznamu, podpisanim ali nepodpisanim, niti plač ne knjiži na tekoči račun dotičnega uradnika, zahteval povračilo izterjanega zneska. Ker je finančna oblast njegovo zahtevo odklonila, je vložil tožbo na državni svet, ki je njegovi prošnji ugodil ter odlok finančne oblasti razveljavil (razsodba št. 4515/39) iz naslednjih razlogov:

»Po tar. post. 33. t. t. taksnega zakona o taksa v zvezi s toč. 4. čl. 55. taksnega in pristojbinskega pravilnika se plačuje pobotniška (priznanična) taksa po tej tar. post., kadar izda zasebni uradnik potrdilo o prejemu plače ali kadar jo prejema po podpisanim ali nepodpisanim seznamu ali kadar se plača knjiži na tekoči račun dotičnega uradnika.«

V konkretnem primeru pa z nimer ni ugotovljeno, da bi tožilčevi nameščenci pri prejemanju plače izdajali pobotnice (potrdila) ali da bi prejemali plače po seznamu oz. da bi se jim te vpisovale po tekočem računu ter da bi bil tožitelj v smislu navedenih zakonitih predpisov zavezan na plačilo te takse.

Okoliščina, da so bila izplačila teh nameščenskih plač vpisana v tožilčeve knjige, nima za posledico obveznost plačila navedene takse, ker se to knjiženje ne more uvrstiti niti v en prej našteti način izplačila, za katere je s citiranimi predpisi — izrečno pogojeno plačevanje pobotniške takse.

Napačno je stališče finančne oblasti, da se mora v takšnem primeru plačati sporna taksa, ker nastaja po predpisih tar. post. 33. taksnega zakona v zvezi s čl. 51. zakona o taksah dolžnost plačila pobotniške takse, oz. je pogojena z obstojem pobotnice, podpisanim ali nepodpisanim seznamom, tekočega računa. Če teh listin ni, potem tudi ni obveznosti za plačilo takse po tar. post. 33. t. t. taksnega zakona pri izplačevanju plač zasebnih nameščencev.

Niti z enim zakonskim predpisom ni predvideno obvezno izdajanje pobotnic, vodenje seznamov ali knjiženje na tekoči račun, kar je n. pr. to primer pri pobotnicah o prejemanju najemnine od stanovanj in lokalov — opomba 3. tar. post. 33. taksnega zakona — iz česar sledi, da zakonodavec ni imel namere, da izjemoma od običnega načela, ki je izraženo v čl. 51. taksnega zakona, predpiše plačevanje te takse kot obvezno v vsakem primeru, in to celo takrat,

kadar pismeni podatki o izplačilu nimajo značaja potrdila ali prejema ali pa takšnih podatkov sploh ni.

V tar. post. 33. taksnega zakona je predpisano plačevanje takse za potrdila ali pobotnice, s katerimi se potrije prejem lastne vsote. V opombi 1. k tej tar. postavki je predvidena oprostitev od te takse za državne nameščence za prejem denarnih terjatev od države, ki so posledica njih službe. Nadalje je poudarjeno, da se ta oprostitev ne nanaša na nameščence, ki prejemajo plače od denarnih zavodov in drugih korporacij ter zasebnikov in da se ta taksa mora plačevati, bodisi da se prejema plača na podlagi podpisane ali nepodpisane sezname, bodisi da se vknjižuje na tekoči račun dotičnega uradnika.

Neodvisno od navedenega določila opombe 1. k tej tarifni postavki je po sami tar. post. 33. pobotniška taksa predvidena za potrdila ali pobotnice, t. j. pri izplačevanju plač po nepodpisanih seznamih ali knjiženju plače na tekoči račun uradnika, potem se mora pobiranje pobotniške takse omejiti samo na te primere kot izjeme, ne sme se pa razširiti še na primere, ko ni le pobotnice ali podpisane sezname, temveč niti nepodpisane sezname niti knjiženja na tekoči račun.

Z ozirom na takšen smisel zakona ni po zakonu možnosti za pobiranje pobotniške takse v primeru, ki je bil predmet razsojanja v navedeni razsodbi, ko ni bilo nobenega podatka niti o posameznem izplačilu plače vsakemu uslužencu, temveč je bil le skupni znesek izplačanih plač bil vknjižen kot izdatek.

Okrepitev zunanjega lesnega trga

V večjem delu 1938. leta je zaradi velikih zalog lesa, ki so se leta 1937. nabrale v Angliji, in zaradi zmanjšanja povpraševanja za gradbeni les zelo oslabelo jedro lesnega trga. Nizke cene lesa poleti 1938. leta v Angliji, ki je največji uvoznik lesa, so dovedle evropsko konvencijo za lesni izvoz (ustanovljeno 1935. leta po glavnih izvoznikih mehkega lesa) do tega, da je v septembru 1938. znova omejila izvoz. Še nižji izvoz pa je bil predviden za leto 1939., kakor kaže sledenca tabele:

	eksportne kvote (v tisočih standardov)	1937	1938	1939
		sept.		
Svedska	820	691	656	
Finska	1005	845	804	
Rusija	950	842	760	
Poljska	313	258	250	
Letonska	127	103	102	
Češkoslov.	96	77	—	
Avstrija	275	—	—	
Jugoslav.	168	134	134	
Romunija	246	214	197	
Skupno	4000	3164	2903	

Zaloge na svetovnem trgu so se tudi zmanjšale po političnih dosegih zadnjega leta, ker sta iz-

voz Avstrije in Češkoslovaške sejaj vključena v notranjo trgovino Nemčije. Tako je bila omogočena veliko bolj uravnotevšena bilanca za 1. 1939. med ponudbo in povpraševanjem, z druge strani pa je negotovost prvih mesecov 1939. leta znižala angleško povpraševanje. Vendar je manjši uvoz 1938. leta vodil do postopne porabe zaloga. Ko se je v marcu pologoma spet začelo nakupovanje, so se cene takoj dvignile. V zadnjih tednih je britanska vlada oddala precejšnja naročila za vojne barake in za namene civilne obrambe, tako da je uvoznikom lesa že zmanjkalo. Trenutno so pa cene še pod lanskimi, in verjetno je, da se ne bodo dvignile takoj hitro in tako visoko, da bi se ponovil višek 1937. leta.

barva, plesira in kemično snati obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlikola srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul.

Telefon št. 22-72.

Tako dober tek vzbuja

naravna Rogaska slatina, da so se po zgodovinskih podatkih prebivalci okolice za časa lakote v 30letni vo ni izognili, piti to vodo, ker jim je povzročila prevelik tek.

Potrošnja piva se je povečala

V petek dne 16. junija je bil občni zbor delničarjev del. družbe pivovarne Union v Ljubljani. Po dolgem času je mogel upravni svet v svojem poročilu konstatirati, da se je potrošnja piva zvišala, in sicer deloma zaradi ugodnega vremena, deloma pa zaradi nekoliko boljših gospodarskih razmer. Pivovarna je lani prodala 40.971 hl piva, leta 1937. pa le 32.900 hl. Vendar pa je ta prodaja še mnogo pod normalno prodajo in z ozirom na kapaciteto tovarne še vedno nezadostna. V vsej državi je narasla potrošnja piva od 270.914 hl v letu 1937. na 346.834 hl ali za 12,8%, dočim v Sloveniji le za 12,4%. Kako da le smo še od zadovoljivega stanja, kaže najbolj to, da se je leta 1930. pri znaten manjšem številu prebivalstva potrošilo v vsej državi 653.763 hl, v Sloveniji pa 107.627 hl.

Glavni funkcionarji srbskih kmetijskih zadrug ustanovili delniško družbo

V Beogradu se je ustanovila delniška družba »Centrokoop« z delniško glavnico pol milijona dinarjev. Glavni namen družbe je, da opravlja trgovsko zastopništvo in komisjske posle za zadruge, ki so včlanjene v Zvezi srbskih kmetijskih zadrug. Ustanovitelji te delniške družbe so tudi glavni funkcionari Zveze, med drugimi tudi bivši minister in predsednik Zveze V. Djordjević. Nova delniška družba bo kupovala in prodajala industrijske proizvode zadrug.

Menda res ni mogoče bolj jasno dokazati, kako se pri nas oddaja zadružništvo vedenje bolj od glavnih načel zadružne misli. Prišli smo že do tega, da bo delniška družba opravljala posle, ki bi jih morale opravljati zadruge same.

Dobave - licitacije

Štab mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 27. junija ponudbe za dobavo raznih kladiv, garniture za avtogeno varjenje, ventilov, klešč, zaštitnih naocal, izvijačev, raznih svedrov in škarij, strugačev, dlet, bencinskih svetilk, železnih in medeninastih uteži, številki iz jekla idr.; 1. julija raznih ključev za matice, raznih meril, električnih pil, strojev za rezanje in vrtanje pločevine.

Direkcija drž. rudnika v Vrdniku sprejema do 29. junija ponudbe za dobavo smrekovega jamskega lesa, polnilnih elementov, pšeničnih otrobov; do 6. julija za dobavo 100 m OG prevodnika $3 \times 15 \text{ mm}^2$ preseka; do 13. julija pa za dobavo 2 elektromotorjev istosmernega toka.

Direkcija drž. železnice — gradbeni oddelek — v Ljubljani sprejema do 27. junija ponudbe za dobavo strešne lepenke, stojalnih vijakov, kotnega železa, rebraste pločevine, železne žične vry, verig, zakovic, vijakov, krede, kleja, mavca, abastrala, čopičev za pleskanje, krtči idr.

Štab za utrjevanje v Ljubljani sprejema do 27. junija ponudbe za dobavo filtrirne naprave, do dne 30. junija pa ponudbe za dobavo pločevinastih 200litrskih sodov.

Dravska radionica v Ljubljani sprejema do 27. junija ponudbe za dobavo jesenovih, bukovih, smrekovih desk.

Uprrava zavoda »Čačak« v Čačku sprejema do 27. junija ponudbe za dobavo kotlov s pokrovom iz železne pločevine, ki ne zarjavlja.

Dne 29. junija bo v skladnišču vojno-tehničnega zavoda v Hanrijevu pri Skoplju licitacija za dobavo konstruktivnega jekla raznih dimenzij.

Dne 30. junija bo pri upravi smodnišnice v Kamniku licitacija za dobavo kompletnega stroja za rendiranje lesa.

Mornarska komanda v Sibenuku sprejema do 30. junija ponudbe za dobavo raznega materiala za barvanje, kakor: lakov, krede, mila, mavca, kleja, olja, parketne paste, čopičev, barv itd.

Štab mornarice kraljevine Jugoslavije v Zemunu sprejema do 3. julija ponudbe za dobavo raznega olja: plinskega, motornega, motorne bencina idr.; do 5. julija ponudbe za dobavo kabla, meril za merjenje gostote zvezlene kislino; do 4. julija za dobavo krovnjega usnja, boks-kož, jermen, umetnih kož za tapeciranje; do 14. julija za dobavo raznih olj: turbinskega, motornega, cilindrskega, transformatorskega olja, konsistentne masti; do 25. julija pa sprejema ponudbe za dobavo železne pločevine.

Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani razpisuje dobavo 735 betonskih blokov za kabelsko telefonsko kanalizacijo v Ljubljani z direktno pogodbo na dan 30. junija t. l. — Pogoji po din 30' — v pisarni direkcije.

2. hidroplanska komanda, Divu- lje, sprejema do 4. julija ponudbe za dobavo izolirne žice, podzemnega svintičnega kabla, zaštitnih stekel, plinskih cevi, U-želeta, litiga železa, bakrene žice itd.

Centralna direkcija drž. rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 4. julija in do 6. julija ponudbe za dobavo strojnega olja.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 6. julija ponudbe za dobavo kožic za kape, steklenih desk, steklenic za kemikalije, bombažnih belih rokavic, bombažnih srajc, zimskih kap; do 4. julija sprejema ista komanda ponud-

be za dobavo pocinkane žel, pločevine, konopljene jadrenine, čopičev, jermenov za sablje in opascev ter bombažnega sukanca.

Direkcija drž. rudnika v Vrdniku sprejema do 5. julija ponudbe za dobavo pocinkane žel, pločevine, valovitega »Salonita«, keramičnih ploščic za oblogo, hrastovih tesačnih gred; do 6. julija za dobavo asinhron - trofaznega motorja; do 7. julija pa za dobavo železne pločevine.

LICITACIJE

Dne 1. julija bo pri Vojno-sanitetskom zavodu v Zemunu licitacija za dobavo kaliko-platna.

Pri štabu V. armijske oblasti bo dne 1. julija licitacija za oddajo pšenice v mletje.

Dne 1. julija bo pri Štabu dravške div. oblasti v Ljubljani ofertna licitacija za napravo poti; **dne 3. julija** bo istotna licitacija za izdelavo kanalizacije v Ribnici in **dne 4. julija** ofertna licitacija za postavitev supe za premog.

Dne 1. julija bo pri Štabu za utrjevalna dela v Ljubljani ofertna licitacija za dobavo smrekovih debel; **dne 7. julija** pa istotna ofertna licitacija za dobavo stroja za drobljenje kamenja.

Pri upravi zavoda »Obiličevac v Obiličevem bodo naslednje licitacije: **dne 4. julija** za dobavo dušikove kislino, elektromotorjev, ventilatorjev, centrifugalnih sesalk itd.; **dne 6. julija** za dobavo kožnih jermen, hrom-, viks-, blankusnja; **dne 8. julija** za dobavo raznega elektromateriala (kontakt-vijakov, dinamo-žice, žarnic, varnostnih patron itd.); **dne 14. julija** pa za dobavo strojnega olja, transformatorskega olja, glicerina, parketne paste itd.

Dne 4. julija bo pri Upravi policije v Zagrebu licitacija za dobavo paradihnih bluz; **5. julija** paradihnih hlač; **6. julija** pletenice; **7. julija** belih rokavic iz sukanca; **8. julija** kavčukastih palic in **dne 10. julija** dežnih plaščev.

Dne 4. julija bo pri upravi državnih monopolov v Beogradu licitacija za dobavo lesenih škatlic za cigareta za dobavo raznih avionskih in drugih motorjev.

Dne 6. julija bo pri Centralni direkciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu licitacija za dobavo raznega smrekovega in hrastovega jamskega lesa ter bakrene vrvi.

Pri Upravi drž. monopolov v Beogradu bo dne 7. julija ofertna licitacija za dobavo zavjalnega papirja, **dne 8. julija** pa ofertna licitacija za dobavo pergamentnega papirja.

Pri Dravskem žandarmerijskem polku v Ljubljani bo dne 8. julija licitacija za dobavo bukovih drv.

Fond za zgradbo stanovanjskih hiš v Ljubljani razpisuje I. javno ofertno licitacijo za zgradbo ene dvonadstropne stanovanjske hiše na dan 13. julija 1939.

Pri štabu zrakoplovstva vojske v Zemunu (materialni oddelok) bo sta naslednji licitacijski: **dne 15. julija** za dobavo načenikov za pilote, **dne 17. julija** pa za dobavo aeroplanskega bencina.

Dne 11. julija bo pri štabu zrakoplovstva v Zemunu licitacija za dobavo raznega usnjenega materiala; **12. julija** lanenega olja, firneža, sikativka in terpentina; **dne 13. julija** raznih kemikalij.

Dne 11. julija bo pri Upravi drž. monopolov v Beogradu licitacija za dobavo desk in letev.

Dne 14. julija bo pri centralni direkciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu licitacija za dobavo smrekovega in hrastovega jamskega lesa ter bakrene vrvi.

Umrl je višji veterinarski svetnik **Pravdoslav Rebek**, Pokojnik se je pred vojno živahnin in pozrtvovalno udejstvoval pri narodnem delu v Primorju in bil tudi do zadnjega vedno zanesljiv narodni delavec, Slava njegovemu spominu!

Prometni minister dr. Spaho se mudri na daljsem potovanju po Nemčiji.

Na odredbo ministrskega predsednika in notranjega ministra se je ustanovil državni odbor za obrambo pred poplavami in elementarnimi nezgodami. Ta odbor bo tudi vodil vsa dela za pomoč poplavljencem in reševanje njih zivine ter premoženja.

Zahlevi kmetijskih organizacij, da bi se znižala trošarina na cement, ki se potrebuje v kmetijstvu, se ne more ugoditi, kakor se sedaj poroča iz Beograda, ker je določena trošarina na cement kot del kritja za štirimiliardno notranje posojilo.

Razstava jugoslovanske knjige je bila slovesno otvorjena v Sofiji.

Poljaki v Jugoslaviji, večinoma delavci, so nabrali za poljski obrambni sklad 238.000 din.

Zaradi dežja in povodnji je razdejanja železniška progna med Klostrom in Virjem ter morajo voziti vlaki iz Zagreba v Osijek skozi Belovar.

Nova tvornica sukna je bila pod imenom »Tvornica sukna Franja Brandeker, d. d.« ustanovljena v Kuli z delniškim kapitalom 3 milijonov din.

V četrtek se je odprla v Zagrebu nova zračna redna zveza Zagreb-Dunaj. Istočasno se je otvoril promet tudi na domačih progah Zagreb-Split, Zagreb-Ljubljana, Zagreb-Dubrovnik in Zagreb-Sarajevo. Redno zračno zvezo pa ima Zagreb tudi z Bukarešto, Benetkami, Milanom in Turinom.

Slovaški tiskovni urad zanika veste, da bi se sklenila carinska unija med Nemčijo in Slovaško. Nadalje demantira tudi vesti o zbirjanju nemških čet na slovaškem ozemlju. Kljub tem demantijem pa nadaljujejo angleški listi z objavljanjem vesti o prihajanju novih nemških čet na Slovaško.

Francoska podmornica »Phönix« se je potopila v bližini mesta Sajgona, nedaleč od obale. Podmornica se je potopila okoli 110 metrov globoko. Že tretja velika nesreča podmornic je povzročila najbolj fantastične vesti o vzrokih nesreč. Zlasti se je govorilo o atentatu na podmornico, vendar te vesti niso verjetne.

V Romuniji bo v kratkem spuščena v morje bojna ladja »Mureşcuse«, ki je bila v celoti izdelana v Romuniji. Nova ladja ima 1085 ton nosnosti.

Italijanska vlada je sklenila, da se da Albaniji za dovršitev javnih del 2 milijard lir kredita.

Egiptski zunanjji minister je odpotoval v Turčijo, da sklene s Turčijo podoben dogovor, kakor ga je sklenila Vel. Britanija.

Nemčija šteje po štetju z dne 17. maja 1939. skupno s češko-moravskim protektoratom 86,6 milijona ljudi.

6000 ilegalnih trgovcev z valuto je bilo prijetih v Pragi v času od 15. marca do 15. junija. Večina aretacij je bila izvršena v praskih kavarnah.

Na sadnem trgu v Haifi je bila vržena bomba, ki je ubila 18 oseb, 24 pa težko ranila. Nato je bila vržena še druga bomba, ki pa k sreči ni zahtevala človeških žrtev, pač pa je bila materialna škoda zelo velika. Anglija je nato proglašila obsedno stanje, nakar je bilo v mestu vse mirno.

Brzovlak Berlin-Praga je pri Bodenbachu skočil s tira. 18 ljudi je bilo ubitih, več pa ranjenih.

Radio Ljubljana

Cetrtek, 22. junija. 12.00: Plošče

— 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Salonski kvartet — 14.00: Napovedi — 18.00: »Med Zilo in Savo«. Koncert slovenske pesmi (radijski orkester) — 18.40: Slovenčina za Slovence (dr. Kolarič)

— 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Deset minut zabave — 19.40: Savez Sokola kraljevine Jugoslavije — 20.00: Melody-jazz — 20.45: Simfonični koncert (plošče) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Petak, 23. junija. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Radijski orkester — 14.00: Napovedi — 18.00: Žene, čuvajmo narodne šege in običaje (ga. Zora Orel) — 18.20: Po domače (plošče) — 18.40: Janez Krstnik v kresnih pesmih in običajih (Boris Orel) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Navodila dijakom za počitnice (Pavel Kunaver) — 19.40: Pomorsko zavarovanje v srednjem veku v naših krajinah — 20.00: Koncert Izvajata ga. Majda Dugan-Lovšetova in prof. Cedomil Dugan — 21.10: Kvartet mandolin — 22.00: Napovedi — 22.30: Angleške plošče.

Glavna letna skupščina „Putnika“

Nad milijardo dohodkov od tujškega prometa

V nedeljo je bila v Beogradu glavna letna skupščina »Putnika«, ki jo je vodil predsednik Josip Cugmus. V poslovnem poročilu družbe se navaja, da je bil tudi v letu 1938. razvoj turizma klub na peti politični situaciji v I. 1938. boljši kot v prejšnjih letih. Opaža pa se, da je »di turistični promet vedno bolj pod vplivom dirigirane gospodarstva. Zato je tudi pri nas število domačih in tujih turistov naraslo, a padlo število nočnini tujih turistov. Klub zviša števila turistov pa še nismo dosegli kulminacijske točke iz I. 1935.

Število turistov iz klirinških držav se je povečalo za 275%, dočim je padlo število turistov iz neklirinških držav za 501 odstotka.

Skupno je obiskalo naše kraje nekaj nad 1 milijon turistov, dočim v I. 1937. samo 907.935 turistov. Od teh je bilo 719.610 domačinov in 287.391 tujih turistov. Iz neklirinških držav je bilo samo 50.601, iz klirinških pa 236 tisoč 790 turistov.

Dohodek od turističnega prometa je znašal v I. 1938. 1089 milijonov din, v I. 1937. pa samo 961.7 milijona din.

Dohodki od tujih turistov so znašali 384.5 milijona din, izdatki naših turistov v tujini pa 282.4 milijona din. Vse naših turistov je bilo v tujini 116.964. (Dobro bi bilo, če bi Putnik tudi navedel, kako so bile vse te številke ugotovljene.)

Glede obiska domačih turistov se vrste posamezne banovine takole: dravska, savska, Beograd, vardska, moravska, donavska, primorska, drinska in vr